

Posudek na diplomovou práci

Autor práce:	Helena Böhmová
Název práce:	Cesta za klima: proměna české krajiny vlivem klimatické změny a společenské reakce na výzvy s ní spojené
Vedoucí práce:	Mgr. Zdenka Sokolíčková, Ph.D. M.A. Katedra kulturních a náboženských studií PdF, Univerzita Hradec Králové zdenka.sokolickova@uhk.cz , 00420 732 765 950

Proces vzniku diplomové práce Cesta za klima, mimochodem první DP, kterou jsem vedla, se nesl v duchu plodné spolupráce od samého začátku. Helena Böhmová zareagovala na nabídku ne zcela tradičního tématu, které mělo být metodologicky pojato spíše experimentálně a které vyžadovalo mezinárodní spolupráci. Kvůli pandemii nebylo nakonec možné výzkum provádět v přímém napojení na projekt Climate Walk vídeňských studentů sociální antropologie a Helena byla nucena do velké míry pracovat samostatně.

Helenina příprava na výzkum a snaha před-porozumět tématům, kterých se v terénu bude pravděpodobně dotýkat, byla pečlivá a soustavná. Dobrovolně a ve svém volném čase se účastnila online přednášek, dvou celých kurzů (Univerzita ve Vídni a Univerzita v Oslo), a nastudovala velké množství anglické literatury. Pasáže, v nichž se ve své práci vyrovnává se zdroji a autory, kteří ji na cestě provázeli, jsou možná příliš rozsáhlé, ale dokládají pochopení a snahu o syntézu. Ať už jde o metodologickou inspiraci čerpanou od I. Folettiho nebo T. Ingolda, o práci řady environmentálních antropologů na téma zcestnosti dichotomie krajiny a kultury či o literaturu na téma antropocénu, studentka se přesvědčivě orientuje a do terénního výzkumu vstupuje obeznámená s relevantními metodami i teoriemi.

Samotná metoda footworku je specifická, vyžaduje důslednou přípravu i schopnost improvizace a permanentní nasazení. Do jisté míry je transformujícím zážitkem pro výzkumníka, vyžaduje určitou fyzickou zdatnost, ale i otevřenost vztahům s těmi, s nimiž výzkumník putuje i s nimiž se setkává, s krajinou i sám se sebou.

Výjimečnost metody se částečně propsala i do textu práce, která je čtivá a ožívují ji ukázky z terénního deníku vtahující čtenáře do situací, které studentka zažívala a reflektovala. Spektrum metod využívaných při práci je poměrně široké; vedle polostrukturovaných rozhovorů vedla studentka i neformální rozhovory, prováděla zúčastněné pozorování a mapovala svou auto-etnografickou zkušenost. Všechny tyto cesty k porozumění složitému tématu, jak se lidem žije v měnící se krajině, jsou v textu práce patřičně využity.

Během terénního výzkumu se zřetelně vynořilo téma dějin Krušnohoří jako určující pro vnímání přítomnosti regionu. Studentka historii hornictví a vysídlení neobešla, nýbrž dostudovala. Analýza poznatků vzešlých z footworku je tím přesvědčivější, zakotvující zkušenost současných obyvatel Krušnohoří v příbězích minulosti.

Při rozboru získaných svědectví, která studentka během terénního výzkumu nasbírala, pracovala tvůrčím způsobem a samostatně. Kvalitativní výzkum, navíc za pomoci ne zcela

klasické metody, nelze zobecnit či kvantifikovat. Přesto přinášejí z rozhovorů „vydestilované“ narativy — industriální, pragmatický a melancholický — poměrně plastickou představu o škále postojů, které dnešní obyvatelé Krušných hor k vykořebené, vytěžené, toxické a turistické krajině zaujímají. Téma globální klimatické změny mělo být ústředním tématem, ale studentka poctivě mapovala rozměry a polohy, ke kterým získala v terénu přístup. I k vnímání klimatické změny práce něco říká, ale dělá tak v širším kontextu vnímání environmentálních, ekonomických a společenských změn v jednom konkrétním českém regionu.

Považuji za výjimečně zdařilou jak samotnou práci, tak proces, jakým se k ní studentka dopracovala. Díky projektu Specifického výzkumu měla možnost svou práci úspěšně prezentovat na mezinárodních akcích (symposium v Lublani, sociálně-antropologická konference ve Vídni), a v roce 2023 se těším na spolupráci při psaní dvou odborných článků, jednom založeném na výsledcích studentčina výzkumu, a druhém pojednávajícím o metodologických otázkách.

Je mi velice líto, že se z pracovních důvodů nebudu moci osobně účastnit obhajoby práce. Do diskuse navrhuji, aby studentka stručně shrnula relevanci práce pro témata, jimiž se zabývá transkulturní komunikace.

Mgr. Zdenka Sokolíčková, Ph.D. M.A.

V Novém Městě na Moravě, dne 31. prosince 2022